

Nr 119.

Ankom till riksdagens kansli den 18 maj 1934 kl. 11 f. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts i statsverkspropositionen under femte huvudtiteln gjorda framställningar angående anslag till bidrag till uppförande av tuberkulossjukvårdsanstalter samt till driftkostnaderna vid dylika anstalter jämte i dessa ämnen väckta motioner.

(3:e avd.)

1:o) **Bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter.** I den till riksdagen avlåtna, den 3 januari 1934 dagtecknade propositionen (nr 1) angående statsverkets tillstånd och behov för budgetåret 1934/1935 har Kungl. Maj:t under femte huvudtiteln (punkt 54 av det vid propositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden sagda dag) föreslagit riksdagen att

I. till bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 195,000 kronor;

II. *dels* medgiva, att Kungl. Maj:t må av nämnda anslag bevilja föreningen för kustvård åt skrofulösa barn

1) för fullbordande av ny paviljong I vid kustsanatoriet Apelviken ett byggnadsbidrag av högst 60,400 kronor;

2) för om- och tillbyggnad av paviljong V (karantänsavdelningen) vid sanatoriet i enlighet med ett av departementschefen förordat förslag ett byggnadsbidrag av högst 41,600 kronor;

3) för den tid av budgetåret 1934/1935, varunder till statligt driftkostnadsbidrag berättigade vårdplatser inom paviljong I vid sanatoriet på grund av arbetena med uppförande av ny paviljong I därstädes icke kunnat vara belagda, ett evakueringsbidrag till belopp av 2 kronor 75 öre för varje dylik obelagd vårdplats och dag, dock att sådant bidrag — inberäknat det bidrag, som för ändamålet medgivits för budgetåret 1933/1934 — må utgå för en tid av sammanlagt högst ett år;

4) för den tid av budgetåret 1934/1935, varunder till statligt driftkostnadsbidrag berättigade vårdplatser inom paviljong V vid sanatoriet på grund av paviljongens om- och tillbyggnad icke kunnat vara belagda, ett evakueringsbidrag till belopp av 2 kronor 75 öre för varje dylik obelagd vårdplats och dag, dock att sådant bidrag må utgå för högst 34 vårdplatser och för en tid av högst 120 dagar;

dels medgiva, att de föreslagna byggnadsbidragen må utbetalas till föreningen successivt i mån av arbetenas utförande;

III. medgiva, att Kungl. Maj:t må — utan hinder av gällande bestämmelser beträffande statsbidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter — av förevarande anslag bevilja Uppsala läns landsting ett statsbidrag till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med förut omförmälda förslag av ett centralsanatorium med 112 vårdplatser med ett belopp av 4,000 kronor för varje vårdplats, isoleringsplatser ej inberäknade, dock med den inskränkningen att statsbidraget ej må överstiga hälften av den enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga byggnadskostnaden samt under villkor att sanatoriet icke må utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande i framtiden användas till annat än därmed avsett ändamål;

IV. föreskriva, att här omförmälda statsbidrag skola i tillämpliga delar utgå, byggnadsbidragen i huvudsaklig överensstämmelse med de rörande anslag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter stadgade grunderna och evakueringsbidragen i huvudsaklig enlighet med de beträffande anslag till bidrag till driftkostnaderna för dylika anstalter gällande grunderna samt såväl byggnadsbidragen som evakueringsbidragen på de närmare villkor i övrigt, som må av Kungl. Maj:t bestämmas.

De allmänna bestämmelserna angående bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter äro innefattade i kungörelsen den 27 juni 1914 (nr 292). Statsbidraget utgår enligt dessa med högst hälften av den verkliga byggnadskostnaden, dock högst 2,000 kronor per vårdplats, samt får uppbäras först sedan anstalten blivit färdig och efter avsyning godkänts av medicinalstyrelsen. I vissa fall har emellertid medgivits avvikelser från de sålunda fastställda reglerna.

Föreningen för kustvård åt skrofulösa barn. År 1930 godkände statsmakterna i sina huvuddrag en av föreningen framlagd plan till fullständig modernisering av kustsanatoriet Apelviken. För vart och ett av budgetåren 1930/1931 och 1931/1932 anvisades medel för utförande av arbeten i huvudsaklig överensstämmelse med den uppgjorda planen. Jämväl för budgetåret 1932/1933 ställdes medel till förfogande för moderniseringsarbeten, dock avvek beslutet härom i vissa avseenden från den ursprungligen framlagda planen, bland annat därutinnan, att uppförandet av en ny paviljong I, avsedd att ersätta en äldre paviljong med samma beteckning, uppsköts och i stället medel anvisades för uppförande av en ny operationsbyggnad. För budgetåret 1933/1934 har anvisats bland annat ett belopp av 120,800 kronor för påbörjande av nyssnämnda paviljong I. Beträffande den närmare behandlingen av frågan om anslag för kustsanatoriet torde få hänvisas till propositionen nr 203 år 1930 samt statsverkspropositionerna 1931 V p. 64, 1932 V p. 61 och 1933 V p. 71.

Enligt Kungl. Maj:ts nu föreliggande förslag skulle för budgetåret 1934/1935 för fullbordande av paviljong I beräknas ett belopp av högst 60,400 kronor. I sammanhang härmed har föreslagits, att det för löpande budgetår lämnade medgivandet om rätt för föreningen att under ombyggnadsarbetet uppbära

evakueringsbidrag måtte utsträckas till att omfatta även den del av budgetåret 1934/1935, varunder de till driftkostnadsbidrag berättigade vårdplatserna i paviljongen komme att vara obelagda, dock med den begränsning att bidraget icke finge utgå för längre tid än sammanlagt ett år.

Jämlikt Kungl. Maj:ts förslag skulle vidare ett belopp av högst 41,600 kronor beräknas för ombyggnad av anstaltens karantänsavdelning, och enär samma skäl, som tidigare föranlett beslut om evakueringsbidrag till föreningen under pågående ombyggnadsarbeten, gällde även vid ombyggnaden av karantänsavdelningen, har dylikt bidrag ansetts böra utgå jämväl under detta ombyggnadsarbete. Med hänsyn till att arbetet beräknats kunna utföras under en tid av 4 månader, har emellertid — under hänvisning till vad som förordats beträffande evakueringsbidraget i samband med nybyggnad av paviljongen I — föreslagits, att nu ifrågavarande bidrag bestämmes att utgå under den tid av budgetåret 1934/1935, dock högst 120 dagar, varunder byggnadsarbetet vid avdelningen komme att fortgå. Bidraget har i övrigt ansetts böra få utgå enligt de grunder, som hittills tillämpats beträffande dylika bidrag, dock att, i enlighet med vad som föreslagits, bidrag ej bör få utbetalas för större antal vårdplatser än avdelningen är avsedd att erhålla efter ombyggnaden, eller 34. Med de begränsningar, som sålunda förordats, kan kostnaden för detta evakueringsbidrag komma att uppgå till högst ($120 \times 34 \times 2:75$) 11,220 kronor.

De sammanlagda utgifterna från förevarande anslag för kustsanatoriet Apelviken hava sålunda — fränsett evakueringsbidraget i anledning av ombyggnaden av paviljongen I — enligt dessa beräkningar för nästa budgetår uppskattats till (60,400 + 41,600 + 11,220) 113,220 kronor eller i runt tal 113.200 kronor.

Uppsala läns landsting har i skrivelse till Kungl. Maj:t den 15 november 1933 gjort framställning om bidrag av statsmedel till uppförande av ett centralsanatorium i Uppsala. Frågan härom har tidigare varit underställd Kungl. Maj:ts prövning och redogörelse härutinnan återfinnes å sid. 99—102 i statsrådsprotokollet.

Av handlingar, som fogats vid 1933 års framställning i ämnet, inhämtas, att landstinget efter verkställd utredning rörande behovet av ytterligare vårdplatser för tuberkulösa inom länet samt rörande det lämpligaste sättet för förläggning av det planerade centralsanatoriet å urtima möte den 15 november 1933 beslutat att å angiven plats å akademiska sjukhusets tomtområde låta uppföra ett centralsanatorium i huvudsaklig överensstämmelse med ett av arkitekten G. Birch-Lindgren uppgjort förslag. Enligt det sålunda godkända förslaget, som i stora drag ansluter sig till 1931 års förslag, skall sanatoriet erhålla 112 vårdplatser, därav 40 platser för barn och 72 platser för vuxna. Byggnadskostnaderna hava beräknats till 1,252,500 kronor och utrustningskostnaderna till 151,400 kronor. En förutsättning för beslutet har varit, att av statsmedel erhålles ett byggnadsbidrag av 5,000 kronor per plats, motsvarande för hela sanatoriet ett bidrag av 560,000 kronor. För gäldande av den del av ifrågavarande kostnader, som icke bestrides av statsmedel, har landstinget be-

viljat ett anslag av 843,900 kronor. Driftkostnaderna hava förutsatts skola fördelas på det sättet, att landstinget till universitetet betalar en särskild vårdavgift, beräknad så, att den tillsammans med sanatoriets övriga inkomster, däribland statens driftbidrag, avses täcka driftkostnaderna, dock med undantag av yttre reparationer, som skola lika delas mellan universitetet och landstinget. För utrönande av sanatoriets driftkostnader skall dess driftsekonomi bokföringsmässigt skiljas från det övriga sjukhusets. Den nuvarande bröstpaviljongen vid sjukhuset skall nedläggas och byggnaden användas för annat sjukhusets ändamål, i vilket hänseende sjukhusets direktion föreslagit, att byggnaden skall begagnas till bostäder för sjukhusets personal, varigenom en årlig besparing av 15,000 kronor för sjukhuset skulle uppkomma.

Enligt landstingets beslut skall sanatoriet uppföras av landstinget men såsom en avdelning av akademiska sjukhuset tillhöra universitetet.

I sin nu gjorda framställning har landstinget — under hänvisning till sitt sålunda fattade beslut samt under återopande av innehållet såväl i förenämnda, år 1931 gjorda ansökning som ock i medicinalstyrelsens däröver avgivna utlåtande — hemställt, att Kungl. Maj:t måtte för uppförande av ifrågavarande centralsanatorium bevilja ett statsbidrag av 5,000 kronor per vårdplats.

Framställningen har den 20 november 1933 tillstyrkts av *Uppsala universitet*.

Över framställningen har medicinalstyrelsen, efter samråd med byggnadsstyrelsen, avgivit utlåtande den 5 december 1933.

Medicinalstyrelsen meddelar däri, att från *byggnadsstyrelsens* sida framhållits, att den korta tid, som stått till byggnadsstyrelsens förfogande, icke medgivit en mera ingående granskning av föreliggande utredningsskisser och summariska kostnadsuppgifter samt att byggnadsstyrelsen förbehölle sig att i vanlig ordning få granska fullständiga ritningar och kostnadsberäkningar. Från byggnadsstyrelsen hade vidare förklarats, att beräkningen av de direkta kostnaderna för sanatoriebyggnaden, 1,100,000 kronor, preliminärt syntes kunna godtagas.

Medicinalstyrelsen har för sin del anslutit sig till vad sålunda från byggnadsstyrelsens sida anförts. I fråga om byggnadskostnaderna har styrelsen framhållit, att dessa kostnader per vårdplats räknat i jämförelse med 1931 års förslag icke minskats utan i stället något ökats.

Styrelsen har härefter under hänvisning bland annat till ett yttrande den 28 november 1931 tillstyrkt, att ett statsbidrag av 5,000 kronor per vårdplats måtte beviljas till uppförande av sanatoriet, dock med den begränsningen, att statsbidraget icke borde få överstiga hälften av de verkliga byggnadskostnaderna.

Med hänsyn till att landstinget anvisat medel för uppförande av sanatoriet har medicinalstyrelsen vidare förordat, att statsbidraget måtte tillerkännas landstinget och icke Uppsala universitet. Såsom villkor för åtnjutande av det föreslagna statsbidraget har styrelsen ansett böra uppställas krav på att till styrelsen skulle överlämnas en av universitetet och landstinget avgiven gemensam förbindelse att icke utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande i framtiden använda sanatoriet till annat än därmed avsett ändamål.

Sedermera hava professorn i praktisk medicin G. Bergman, professorn i kirurgi G. Nyström, professorn i pediatrik och praktisk medicin I. Thorling och biträdande läraren i fysikalisk diagnostik A. Kristenson, samtliga *överläkare vid akademiska sjukhuset*, i skrivelse den 11 december 1933 inkommit med yttrande i ärendet, varjämte professorn Nyström, som är verkställande direktör vid akademiska sjukhuset, inkommit med en promemoria angående de besparingar, som kunna erhållas å sjukhusets stat med uppförande av central-sanatoriet. Innehållet av ifrågavarande skrivelse och promemoria återfinnes å sid. 104—105 i statsrådsprotokollet.

Vid anmälan inför Kungl. Maj:t av nu förevarande fråga har departementschefen anfört följande.

Av den i ärendet förebragta utredningen synes mig oförtydligt framgå, att det ifrågasatta central-sanatoriet ej blott erfordras för utökande av det för närvarande alldeles otillräckliga antalet vårdplatser å tuberkulossjukvårdsanstalter inom Uppsala län utan därjämte måste anses behöfligt för tillgodoseende av den vid Uppsala universitet bedrivna medicinska undervisningens berättigade krav. Med hänsyn till de betydelsefulla uppgifter, sanatoriet skulle erhålla såsom utbildningsanstalt för blivande läkare, anser jag det motiverat, att staten till anstaltens uppförande lämnar ett kraftigare ekonomiskt stöd än det som enligt allmänna bestämmelser kan ifrågakomma vid anordnande av tuberkulossjukvårdsanstalter. Emellertid är att märka, att landstinget vid bifall till den gjorda framställningen skulle få sin tuberkulossjukvård ordnad på ett ur ekonomisk synpunkt särskilt förmånligt sätt. På grund härav och då tuberkulösdödligheten inom länet icke är anmärkningsvärt hög samt landstinget har en jämförelsevis god ekonomi, får jag för min del förorda, att byggnadsbidraget bestämmas till 4,000 kronor för vårdplats. Då det från sakkunnigt håll vitsordats, att undervisningsändamålet kräver, att sanatoriet blir av den avsedda storleksordningen, torde sagda bidrag böra medgivas för samtliga 112 vårdplatser. Statsbidraget torde böra på sätt medicinalstyrelsen föreslagit begränsas till att utgå med högst hälften av den enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga byggnadskostnaden. Därest statsverket enligt dessa grunder bidrager till sanatoriets uppförande, torde statens andel i byggnadskostnaderna kunna beräknas till 448,000 kronor. Statsbidraget skulle då kunna antagas komma att avsevärt understiga halva byggnadskostnaden och jämväl utgöra betydligt lägre andel av byggnadskostnaden än vad fallet varit, då staten lämnat bidrag till byggnadsarbeten vid Lunds lasarett i dess egenskap av undervisningssjukhus. En viss kompensation för berörda statsutgift synes ock kunna erhållas genom möjligheten att efter den nuvarande bröstkliniken utrymning använda densamma för något sjukhusets ändamål.

Det sålunda förordade bidraget lärer lämpligen böra få bestridas från här behandlade anslag. Såsom villkor för byggnadsbidraget torde böra gälla, att sanatoriet icke utan Kungl. Maj:ts medgivande må användas till annat än därmed avsett ändamål. Då det synes angeläget, att central-sanatoriet snarast möjligt kommer till stånd, torde riksdagens medgivande till de förordade bidragsgrunderna nu böra inhämtas. Däremot synes det icke nödvändigt att för nästa budgetår beräkna något anslagsbelopp för ändamålet. Jag utgår nämligen från att under budgetåret 1934/1935 erforderliga medel för byggnadsföretaget skola kunna gäldas av landstingets bidrag till sanatoriets uppförande.

Vad angår anslagsbehovet för nästa budgetår har detta efter avdrag av disponibelt belopp beräknats till 195,000 kronor.

I samband med Kungl. Maj:ts förevarande förslag har utskottet till behandling förehått två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 210, inom första kammaren av herrar *Joh. Larsson* i Örbyhus och *C. P. Wahlmark* och den andra, nr 196, inom andra kammaren av herr *K. A. Borg*, vari hemställts, att riksdagen måtte medgiva, att det för Uppsala läns landsting avsedda statsbidraget till uppförande av ett centralsanatorium med 112 vårdplatser måtte utgå med ett belopp av 5,000 kronor för varje vårdplats, isoleringsplatser ej inberäknade, dock högst med hälften av den verkliga byggnadskostnaden.

I fråga om de skäl, motionärerna anført till stöd för sitt förslag, får utskottet hänvisa till förstnämnda motion.

Kungl. Maj:ts förevarande förslag om beräkning av anslag för nästkommande budgetår för fullbordande av paviljong I vid kustsanatoriet Apelviken samt för ombyggnad av karantänsavdelningen därstädes har utskottet ansett sig böra tillstyrka. Likaså har utskottet icke funnit skäl till erinran mot vad Kungl. Maj:t föreslagit riksdagen i fråga om evakueringsbidrag till föreningen för kustvård åt skrofulösa barn.

Utskottet.

Vad angår det föreliggande förslaget, i vad detsamma avser bidrag av statsmedel till uppförande av ett centralsanatorium i Uppsala, har utskottet av utredningen i ärendet, i likhet med departementschefen, funnit ådagalagt, att centralsanatoriet ej blott erfordras för utökande av det nu otillräckliga antalet vårdplatser å tuberkulossjukvårdsanstalter inom Uppsala län utan att det jämväl måste anses önskvärt för tillgodoseende av den vid Uppsala universitet bedrivna medicinska undervisningen. Vid bifall till vad Kungl. Maj:t föreslagit i fråga om byggnadsbidragets storlek skulle visserligen Uppsala läns landsting erhålla större statsbidrag än vad som i allmänhet gäller i det hänseende, varom fråga är, men utskottet har dock, lika med departementschefen, kommit till den uppfattningen, att med hänsyn till de betydelsefulla uppgifter, sanatoriet erhåller såsom utbildningsanstalt för blivande läkare, staten bör till anstaltens uppförande lämna ett högre statsbidrag än det, som enligt allmänna bestämmelser skulle kunna komma ifråga vid anordnande av tuberkulossjukvårdsanstalter. Utskottet har sålunda ansett sig icke böra motsätta sig Kungl. Maj:ts förslag härutinnan, utan vill för sin del och på skäl, departementschefen anført, tillstyrka, att byggnadsbidraget bestämmes till 4,000 kronor för vårdplats. Härav följer, att utskottet icke kan biträda motionärernas yrkande.

Då beräkningen av förevarande anslag och vad i övrigt föreslagits riksdagen i detta sammanhang icke givit utskottet anledning till erinran, får utskottet alltså hemställa,

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förevarande förslag och med avslag å herrar Larssons i Örbyhus och Wahlmarks samt Borgs ovanberörda motioner, I: 210 och II: 196, i vad de skilja sig från Kungl. Maj:ts förslag,

I. till bidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter för budgetåret 1934/1935 anvisa ett extra reservationsanslag av 195.000 kronor;

II. medgiva, att Kungl. Maj:t må av nämnda anslag bevilja föreningen för kustvård åt skrofulösa barn

a) för fullbordande av ny paviljong I vid kustsanatoriet Apelviken ett byggnadsbidrag av högst 60,400 kronor;

b) för om- och tillbyggnad av paviljong V (karantänsavdelningen) vid sanatoriet i enlighet med ett av departementschefen förordat förslag ett byggnadsbidrag av högst 41,600 kronor;

c) för den tid av budgetåret 1934/1935, varunder till statligt driftkostnadsbidrag berättigade vårdplatser inom paviljong I vid sanatoriet på grund av arbetena med uppförande av ny paviljong I därstädes icke kunnat vara belagda, ett evakueringsbidrag till belopp av 2 kronor 75 öre för varje dylik obelagd vårdplats och dag, dock att sådant bidrag — inberäknat det bidrag, som för ändamålet medgivits för budgetåret 1933/1934 — må utgå för en tid av sammanlagt högst ett år;

d) för den tid av budgetåret 1934/1935, varunder till statligt driftkostnadsbidrag berättigade vårdplatser inom paviljong V vid sanatoriet på grund av paviljongens om- och tillbyggnad icke kunnat vara belagda, ett evakueringsbidrag till belopp av 2 kronor 75 öre för varje dylik obelagd vårdplats och dag, dock att sådant bidrag må utgå för högst 34 vårdplatser och för en tid av högst 120 dagar;

III. medgiva, att de föreslagna byggnadsbidragen må utbetalas till föreningen successivt i mån av arbetenas utförande;

IV. medgiva, att Kungl. Maj:t må — utan hinder av gällande bestämmelser beträffande statsbidrag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter — av förevarande anslag bevilja Uppsala läns landsting ett statsbidrag till uppförande i huvudsaklig överensstämmelse med förut omförmälda förslag av ett centralsanatorium med 112 vårdplatser med ett belopp av 4,000 kronor för varje vårdplats, isoleringsplatser ej inberäknade, dock med den inskränkningen att statsbidraget ej må överstiga hälften av den enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga byggnadskostnaden samt under villkor att sanatoriet icke må utan Kungl. Maj:ts särskilda medgivande i framtiden användas till annat än därmed avsett ändamål; samt

V. föreskriva, att här omförmälda statsbidrag skola i tillämpliga delar utgå, byggnadsbidragen i huvudsaklig överensstämmelse med de rörande anslag till uppförande eller inrättande av tuberkulossjukvårdsanstalter stadgade grunderna och evakueringsbidragen i huvudsaklig enlighet med de beträffande anslag till bidrag till driftkostnaderna för dylika anstalter gällande grunderna samt såväl byggnadsbidragen som evakueringsbidragen på de närmare villkor i övrigt, som må av Kungl. Maj:t bestämmas.

2:o) **Bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter.** Kungl. Maj:t har föreslagit riksdagen (punkt 55, av det vid statsverkspropositionen fogade statsrådsprotokollet över socialärenden den 3 januari 1934) att

I. höja det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter, nu 4,450,000 kronor, med 50,000 kronor till 4,500,000 kronor;

II. medgiva, att Kungl. Maj:t må — utan hinder av gällande bestämmelser angående statsbidrag till driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter — bevilja

1) Jämtlands läns landsting för tiden från och med den 1 juli 1934 till och med den 30 juni 1935 statsbidrag till driftkostnaderna vid centralsanatoriet Solliden med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget, dock med den inskränkning att det sammanlagda statsbidraget icke må överstiga hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader;

2) Norrbottens läns landsting för tiden från och med den 5 december 1934 till och med den 30 juni 1935 statsbidrag till driftkostnaderna för högst 288 vårdplatser vid centralsanatoriet i Sandträsk och för högst 57 vårdplatser vid det äldre tuberkulossjukhuset i Sandträsk med ett belopp för dag och patient, som med 80 öre överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget;

3) Västerbottens läns landsting statsbidrag till driftkostnaderna för högst 272 vårdplatser vid centralsanatoriet i Hällnäs för tiden från och med den 26 juni 1934 till och med den 30 juni 1935 och för högst 53 vårdplatser vid tuberkulosavdelningen vid lasarettet i Skellefteå för tiden från och med den 1 juli 1933 till och med den 30 juni 1935, allt med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstiger det till tuberkulossjukvårdsanstalt av motsvarande slag i allmänhet utgående statsbidraget, dock med den inskränkning att det för centralsanatoriet eller tuberkulosavdelningen utgående sammanlagda statsbidraget icke må överstiga hälften av sanatoriets respektive avdelningens enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader;

III. föreskriva, att för åtnjutande av de under II angivna bidragen i övrigt skola i tillämpliga delar gälla de allmänna bestämmelserna beträffande statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter ävensom de särskilda föreskrifter, som må av Kungl. Maj:t meddelas.

Enligt gällande författningsbestämmelser utgår statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter med 1 krona 75 öre vid tuberkulossjukhus, 1 krona 25 öre vid tuberkulossjukstugor och lasarettavdelningar och 1 krona 35 öre vid kustsanatorier, allt för dag och patient. Statsbidragen utbetalas beträffande kustsanatorierna kvartalsvis i efterskott och i övrigt halvårsvis i efterskott.

Enligt särskilda medgivanden av riksdagen utgå driftkostnadsbidrag till vissa anstalter i Jämtlands, Västerbottens och Norrbottens län under bestämd kortare tid enligt förmånligare grunder än de eljest gällande.

Vad först beträffar *Jämtlands län* har Kungl. Maj:t den 19 maj 1933 med stöd av ett vid nämnda års riksdag i ämnet fattat beslut medgivit, att statsbidrag till driftkostnaderna vid länets centralsanatorium Solliden — med 183 vårdplatser — finge för en tid av ett år, räknat från och med den 1 juli 1933, utgå med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstege statsbidraget till tuberkulossjukhus i allmänhet, dock med den inskränkning att sammanlagda statsbidraget icke för ifrågavarande tid finge överstiga hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader.

1933 års beslut innebär en förlängning av ett år 1930 för en tid av tre år lämnat medgivande av motsvarande slag, därvid emellertid är att märka, att enligt 1930 års beslut det extra driftbidraget utgick med 1 krona för dag och patient.

Enligt Kungl. Maj:ts nu förevarande förslag skulle för nästa budgetår utgå förhöjt statsbidrag med samma belopp och under samma villkor som för innevarande budgetår.

Vad härefter angår *Norrbottnens län* har Kungl. Maj:t, efter inhämtande av riksdagens medgivande, den 19 maj 1933 med upphävande av tidigare i ämnet meddelade bestämmelser förordnat, att statsbidrag till driftkostnaderna vid det landstinget tillhöriga centralsanatoriet i Sandträsk finge för en tid av tre år, räknat från och med den 5 december 1931, utgå för högst 288 vårdplatser med ett belopp för dag och patient, som med en krona överstege det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget, dock att, därest platsantalet vid det landstinget likaledes tillhöriga äldre tuberkulossjukhuset i Sandträsk skulle komma att nedgå under det dåvarande antalet — 57 — det antal sjukplatser vid centralsanatoriet, för vilka det extra statsbidraget av en krona finge åtnjutas, skulle i samma mån reduceras.

Kungl. Maj:ts förslag innebär nu, att förhöjt statsbidrag skulle utgå för driften vid centralsanatoriet i Sandträsk för tiden 5 december 1934—30 juni 1935 med 80 öre per dag och patient samt under samma villkor och bestämmelser som enligt beslutet den 19 maj 1933, dock att föreskriften om reduktion i antalet till högre statsbidrag berättigade vårdplatser vid centralsanatoriet i händelse av minskning av antalet sjukplatser vid det äldre tuberkulossjukhuset i Sandträsk skulle bortfalla. Därjämte skulle förhöjt bidrag utgå för tiden 5 december 1934—30 juni 1935 för sistnämnda platsantal vid det äldre tuberkulossjukhuset — 57 — med samma belopp och enligt samma bestämmelser som i fråga om bidraget till centralsanatoriet.

I samband härmed har utskottet till behandling förehaft två likalydande motioner, väckta, den ena, nr 80, inom första kammaren av herrar *O. Bergqvist* och *P. Sandström* och den andra, nr 163, inom andra kammaren av herr *E. Hage* m. fl., vari hemställts, att riksdagen måtte besluta höja det i statsverkspropositionen för budgetåret 1934/1935 äskade förslagsanslaget för bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter, 4,5 miljoner kronor, med ytterligare 12,700 kronor samt att riksdagen dessutom måtte medgiva, att Norr-

bottens landsting för nämnda budgetår utöver vad Kungl. Maj:t föreslagit måtte för tiden från och med den 5 december 1934 till och med den 30 juni 1935 erhålla statsbidrag till driftkostnaderna för högst 122 vårdplatser vid tuberkulossjukhemmen i Luleå, Boden och Antnäs samt bygdesanatoriet i Över-Torneå med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstege det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget.

I fråga om de skäl, motionärerna anfört till stöd för sitt yrkande, får utskottet hänvisa till förnämnda motion.

I fråga om *Västerbottens län* har Kungl. Maj:t den 8 juni 1928, med stöd av riksdagens samma år i ämnet fattade beslut, medgivit, att till vissa tuberkulossjukvårdsanstalter eller -avdelningar i länet finge för en tid av tre år, räknat från och med den 1 juli 1928, dock tidigast från det att envar anstalt eller avdelning blivit efter uppförandet, inrättandet eller ombyggnaden genom medicinalstyrelsens försorg avsynad och godkänd samt där-efter tagen i fullt bruk, utgå statsbidrag för sammanlagt högst 436 vårdplatser med ett belopp för dag och patient, som med 75 öre överstege det till anstalt eller avdelning av ifrågavarande slag i allmänhet utgående statsbidraget. För åtnjutande av det högre bidraget skulle gälla, bland annat, att vårdplatserna av medicinalstyrelsen prövades vara beträffande anordningar för specialiserad sjukvård och diagnostik fullt kvalificerade, att statsbidraget icke finge beträffande någon anstalt eller avdelning överstiga hälften av anstaltens eller avdelningens enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader samt att, därest vårdplatser nedlades, beträffande vilka icke åtnjutits förhöjt bidrag såväl för anordnandet som till driftkostnaderna, antalet vårdplatser, för vilka det förhöjda bidraget till driftkostnaderna högst finge utgå, skulle reduceras i samma mån som dylik minskning i platsantalet ägde rum.

Sedermåra har Kungl. Maj:t den 27 november 1931 förklarat, att ifrågavarande statsbidrag finge under iakttagande av förut meddelade villkor och bestämmelser utgå för en tid av tre år, räknat från det att envar anstalt eller avdelning blivit efter uppförandet, inrättandet eller ombyggnaden genom medicinalstyrelsens försorg avsynad och godkänd samt därefter tagen i fullt bruk.

På grund av nämnda beslut har förhöjt statsbidrag utgått för 53 vårdplatser å tuberkulosavdelningen vid Skellefteå lasarett till och med den 30 juni 1933, varjämte centralsanatoriet i Hällnäs beviljats dylikt bidrag för 272 vårdplatser till och med den 25 juni 1934.

Enligt Kungl. Maj:ts förslag skulle förhöjt statsbidrag utgå beträffande Skellefteåanstalten för tiden 1 juli 1933—30 juni 1935 och i fråga om Hällnäsanstalten för tiden 26 juni 1934—30 juni 1935. Bidragets belopp har föreslagits till 50 öre per dag och patient, varjämte såsom villkor för åtnjutande av bidragen skulle gälla, att sammanlagda driftbidraget icke finge överstiga hälften av vederbörande anstalts verkliga driftkostnader.

Medelsbehovet för nästa budgetår har uppskattats till 4,500,000 kronor, därvid i det föregående omförmälda merkostnader i anledning av förhöjda statsbidrag beräknats till i avrundade tal för Jämtlands län 15,000 kronor, för Norrbottens län 7,000 kronor och för Västerbottens län 40,000 kronor.

Utskottet.

Vad först angår det motionsvis väckta yrkandet om förhöjt statsbidrag för 122 vårdplatser vid tuberkulossjukhemmen i Luleå, Boden och Antnäs samt bygdesanatoriet i Över-Torneå vill utskottet erinra, att framställning av samma innehåll tidigare gjorts hos Kungl. Maj:t av Norrbottens läns landstings förvaltningsutskott. Av statsrådsprotokollet framgår, att medicinalstyrelsen i avgivet utlåtande över framställningen icke ansett sig kunna ur sjukvårdssynpunkt förorda densamma. Såsom skäl härför har styrelsen anført, att icke vid någon av dessa anstalter vårdplatserna vore beträffande anordningar för specialiserad sjukvård och diagnostik fullt kvalificerade samt att det icke i något fall förekommit, att förhöjt statsbidrag medgivits beträffande vårdplatser, som icke varit i angivet hänseende kvalificerade. Med hänsyn till vad medicinalstyrelsen anført har departementschefen ansett sig icke kunna förorda förvaltningsutskottets framställning. Kungl. Maj:ts beslut har fattats i enlighet härmed.

Ej heller utskottet har velat bryta den princip, som hittills varit vägledande, då det gällt att pröva framställningar om förhöjt statsbidrag till tuberkulossjukvårdsanstalter. Utskottet har därför icke kunnat tillstyrka bifall till motionärernas yrkande.

Vad därefter angår Kungl. Maj:ts förslag, har utskottet funnit sig böra godtaga detsamma beträffande förhöjt statsbidrag till vissa anstalter inom Jämtlands och Norrbottens län. Utskottet har ej heller velat motsätta sig förslaget om förlängning av tiden för åtnjutandet av förhöjt statsbidrag till anstalterna i Skellefteå och vid Hällnäs. Utskottet vill emellertid — under erinran att de förhöjda bidragen från början varit avsedda endast för en treårsperiod — framhålla önskvärdheten av att det måtte tagas under övervägande, huruvida sådana bidrag till nu ifrågavarande anstalter i fortsättningen må utgå.

Under hänvisning till det anförda och då utskottet icke funnit skäl till erinran mot storleken av det äskade anslagsbeloppet, får utskottet alltså hemställa.

att riksdagen må, med bifall till Kungl. Maj:ts förslag och med avslag å herrar Bergqvists och Sandströms samt Hages m. fl. ovannämnda motioner, I: 80 och II: 163,

I. höja det ordinarie förslagsanslaget till bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter, nu 4,450,000 kronor, med 50,000 kronor till 4,500,000 kronor;

II. medgiva, att Kungl. Maj:t må — utan hinder av gällande bestämmelser angående statsbidrag till driftkostnaderna vid tuberkulossjukvårdsanstalter — bevilja

a) *Jämtlands läns landsting* för tiden från och med den 1 juli

1934 till och med den 30 juni 1935 statsbidrag till driftkostnaderna vid centralsanatoriet Solliden med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget, dock med den inskränkning att det sammanlagda statsbidraget icke må överstiga hälften av sanatoriets enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader;

b) *Norrbottnens läns landsting* för tiden från och med den 5 december 1934 till och med den 30 juni 1935 statsbidrag till driftkostnaderna för högst 288 vårdplatser vid centralsanatoriet i Sandträsk och för högst 57 vårdplatser vid det äldre tuberkulossjukhuset i Sandträsk med ett belopp för dag och patient, som med 80 öre överstiger det till tuberkulossjukhus i allmänhet utgående statsbidraget;

c) *Västerbottens läns landsting* statsbidrag till driftkostnaderna för högst 272 vårdplatser vid centralsanatoriet i Hällnäs för tiden från och med den 26 juni 1934 till och med den 30 juni 1935 och för högst 53 vårdplatser vid tuberkulosavdelningen vid lasarettet i Skellefteå för tiden från och med den 1 juli 1933 till och med den 30 juni 1935, allt med ett belopp för dag och patient, som med 50 öre överstiger det till tuberkulossjukvårdsanstalt av motsvarande slag i allmänhet utgående statsbidraget, dock med den inskränkning att det för centralsanatoriet eller tuberkulosavdelningen utgående sammanlagda statsbidraget icke må överstiga hälften av sanatoriets respektive avdelningens enligt vederbörligen granskade räkenskaper funna verkliga driftkostnader; samt

III. föreskriva, att för åtnjutande av de under II angivna bidragen i övrigt skola i tillämpliga delar gälla de allmänna bestämmelserna beträffande statsbidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter ävensom de särskilda föreskrifter, som må av Kungl. Maj:t meddelas.

Stockholm den 18 maj 1934.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Närvarande: Se under utlåtande nr 118.

Reservation

vid punkt 2:o) (bidrag till driftkostnaderna för tuberkulossjukvårdsanstalter) av herrar *Bergqvist* och *Asplund*, som ansett, att utskottet bort tillstyrka bifall till motionerna I: 80 och II: 163.
